

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Северна
Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: Александар Николоски, заменик на
претседателот на Владата на
Република Северна Македонија и
министер за транспорт и

д-р Калтрина Зеколи Шакири, заменик
на министерот за транспорт

ПОВЕРЕНИК: д-р Стефан Волкановски, државен
секретар во Министерството за
транспорт

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
за дополнување на Законот за јавните патишта (*)

Скопје, ноември 2025 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНКА НА СОСТОЈБИТЕ ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Во одредбите од Законот за јавните патишта, има потреба од дополнување и доуредување со одредби кои ќе ги опфатат интелигентните транспортни системи. Со имплементирање на одредбите од Директива 2010/40/EУ, со која се предвидуваат правила за распоредување на интелигентни транспортни системи во патниот транспорт и за интерфејси со други видови транспорт ќе се изврши хармонизација со легислативата на Европската Унија.

Директивата 2010/40/EУ има за цел да го поттикне развојот на иновативни транспортни технологии за создавање интелигентни транспортни системи (ИТС). Ова ќе се постигне со воведување на заеднички стандарди и спецификации на Европската Унија (ЕУ). Тие имаат за цел да воспостават интероперабилни и ефикасни ITS услуги преку дозволување на поединечните земји членки на Европската Унија и на останатите земји Македонија да одлучат во кои системи да инвестираат.

Со Директивата 2010/40/EУ се земаат предвид новите услуги како што се поврзаната и автоматизираната мобилност, апликациите за мобилност по барање и мултимодалниот транспорт. Со Директивата треба да се доведе до поапетна, побезбедна и поефикасна мобилност низ цела Европска Унија и останатите земји во Европа (западен Балкан).

ITS опфаќаат широк спектар на услуги. Директивата се однесува на апликациите и услугите на ITS во секторот за патен транспорт на ЕУ и начинот на кој овие апликации комуницираат со други видови транспорт.

Со измената на Законот се дадени општи дефиниции и опис на ИТС што претставува, а истото е во согласност со директивата за ИТС. Покрај тоа дадени се и дефиниции за НАП и НЦУС (дадени посебно), разработен е развојот на овие системи како за национално така и за интероперабилност и поврзување со земјите членки на Европската Унија.

Улогата на Министерството за транспорт е во надлежноста за следење на развојот и примената на ИТС, а во согласност со националната стратегија за ИТС, соработка со релевантни надлежни органи и давање извештај до Владата најмалку на секои две години за остварениот напредок.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Со Предлогот на закон на изменување и дополнување на Законот за јавните патишта се врши негово прецизирање, дополнување и дополнително усогласување со новите Европски регулативи со цел да се имплементираат интелигентни транспортни системи (ИТС) во Република Северна Македонија.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Одредбите на Предлогот на закон немаат дополнителни финансиски последици врз буџетот и другите јавни финансиски средства.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предлогот на закон не повлекува обврска за обезбедување дополнителни финансиски средства за неговото спроведување и материјални обврски за одделни субјекти.

V. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Оваа Директива 2010/40/EУ ќе го поттикне развојот и широката примена на ИТС меѓу надлежните институции и со предложените одредби во Законот се врши усогласување со правото на Европската Унија како дел од преговорите за членство.

Воведувањето ИТС придонесува за зголемување на ефикасноста, безбедноста и одржливоста на транспортниот систем, обезбедувајќи информации во реално време, намалување на застојот во сообраќајот, подобрување на управувањето со инфраструктурата и намалување на негативните влијанија врз животната средина.

Транспонирањето на Директивата, заедно со делегираните регулативи што ги утврдуваат техничките спецификации за ИТС, претставува обврска за земјите кандидатки и предуслов за понатамошна интеграција на различни видови транспорт. Усогласувањето со европските стандарди овозможува развој на напредни дигитални услуги, подобра поврзаност со транспортните системи на Европската Унија и унапредување на безбедноста и мобилноста на граѓаните и стопанството.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ ПАТИШТА(*)

Член 1

Во Законот за јавните патишта („Службен весник на Република Македонија“ бр. 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 174/21, 253/23 и 224/24) во член 4 по точката 33 се додаваат 17 нови точки 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 и 50, кои гласат:

„34. Интелигентни транспортни системи (во понатамошниот текст: ИТС) се системи со кои се интегрираат информатичките и комуникациските технологии во патната инфраструктура и возилата, со цел да се подобри ефикасноста, безбедноста и одржливоста на патната мрежа на јавните патишта. ИТС ја вклучуваат инфраструктурата, возилата и корисниците на ИТС и се применуваат во управувањето со сообраќајот и мобилноста, управувањето со сообраќајни инциденти како и за поврзување со други видови на транспорт;

35. Интероперабилност на ИТС е можност на ИТС и основните деловни процеси за размена на податоци и за споделување информации;

36. Апликација за ИТС е оперативен инструмент за примена на ИТС;

37. Услуга за ИТС е користење на апликација за ИТС преку добро дефиниран организациски систем кој придонесува кон зголемување на безбедноста на патниот сообраќај, заштита на корисниците, унапредување на превозот на патници и товар, ефикасност и зголемување на протокот на сообраќајот на патиштата;

38. Давател на услуги за ИТС е правно или физичко лице кое дава услуги за ИТС;

39. Корисник на ИТС е физичко или правно лице кое користи апликација и/или услуга за ИТС, вклучувајќи ги сите корисници и оператори на патната инфраструктура, управители на возни паркови и оператори на итни служби;

40. Интерфејс е дигитална точка на поврзување што овозможува комуникација и размена на податоци помеѓу различни субјекти на патната инфраструктура, возилата и корисниците на ИТС;

41. Компатибилност е општа можност на еден уред или систем да работи со друг уред или систем без модификации;

(*) Со овој закон се врши усогласување со Директивата 2010/40/EУ на Европскиот Парламент и на Советот од 07 јули 2010 година за рамката за воведување на интелигентни транспортни системи во патниот сообраќај и за интерфејси со останатите видови на сообраќај (CELEX бр.32010L0040), Директивата 2023/2661 на Европскиот Парламент и на Советот од 22 ноември 2023 година за изменување на Директивата 2010/40/EУ за рамката за воведување на интелигентни транспортни системи во патниот транспорт и за интерфејси со другите видови транспорт (CELEX бр. 32023L2661), Делегираната регулатива (EУ) 885/2013 на Комисијата од 15 мај 2013 година за дополнување на Директивата 2010/40/EУ на Европскиот парламент и на Советот (Директива за ИТС) во однос на обезбедувањето на информативни услуги за безбедни и сигурни паркинг места за камиони и комерцијални возила (CELEX бр.32013R0885), Делегираната регулатива (EУ) 886/2013 на Комисијата од 15 мај 2013 година за дополнување на Директивата 2010/40/EУ на Европскиот парламент и на Советот во однос на податоците и постапките за обезбедувањето, каде што е можно, минимални универзални информации за сообраќајот поврзани со безбедноста на патиштата бесплатно за корисниците (CELEX бр.32013R0886), Делегираната регулатива (EУ) 2017/1926 на Комисијата од 31 мај 2017 година за дополнување на Директивата 2010/40/EУ на Европскиот парламент и на Советот во однос на обезбедувањето на информативни услуги за мултимодални патувања во рамки на EУ (CELEX бр.32017R1926), Делегираната регулатива (EУ) 2022/670 на Комисијата од 2 февруари 2022 година за дополнување на Директивата 2010/40/EУ на Европскиот парламент и на Советот за обезбедување услуги за информации за сообраќај во реално време ширум EУ (CELEX бр.32022R0670), Делегираната регулатива (EУ) 2024/490 на Комисијата од 29 ноември 2023 година за изменување на Делегираната регулатива (EУ) 2017/1926 за дополнување на Директивата 2010/40/EУ на Европскиот парламент и на Советот во однос на обезбедувањето информации за мултимодални патувања во рамките на EУ (CELEX бр.32024R0490).

42. Континуитет на услуги е обезбедување на непречени и континуирани услуги за ИТС на патната мрежа;

43. Податоци за патот се податоци за карактеристиките на патната инфраструктура, вклучително и поставената сообраќајна сигнализација и опрема и нивните пропишани технички карактеристики, како и информација за полнење на електрични возила и надополнување со други алтернативни горива;

44. Податоци за сообраќајот се постојни податоци и податоци во реално време за карактеристиките на сообраќајните токови на патната мрежа;

45. Податоци за патувањето се основни податоци како што се возниот ред, тарифите за јавен транспорт и други релевантни податоци за патувањето коишто се потребни за да се обезбедат информации за мултимодален транспорт, пред и во текот на патувањето со што ќе се олесни планирањето, резервирањето и прилагодувањето на патувањето;

46. Спецификации за ИТС се технички и функционални описи со кои се утврдуваат техничките карактеристики на ИТС уредите;

47. Кооперативни ИТС (во понатамошниот текст: К-ИТС) се системи кои овозможуваат поврзување помеѓу возила, поврзување на возила со патната инфраструктура и кои им овозможуваат на учесниците во патниот сообраќај и на институциите кои управуваат со патиштата да разменуваат информации и да ги користат за координирано управување со сообраќајот;

48. Национална пристапна точка (во понатамошниот текст: НПТ) е единствено место за дигитален пристап на корисниците до податоци за патиштата, сообраќајот и патувањата. Националната пристапна точка претставува дигитален интерфејс каде што се содржани статички податоци за патишта, динамички податоци за состојбата на патот и податоци и информации за сообраќајот, заедно со релевантните метаподатоци и се достапни за корисниците за повторна употреба, како и ажурираните податоци од Министерството за транспорт, домашни и странски превозници кои вршат превоз на патници или стока согласно прописите од областа за превоз во патниот сообраќај, Јавното претпријатие, општините односно градот Скопје, правно лице давател на услуги согласно член 64 од овој закон, Министерството за внатрешни работи, правните лица кои вршат одржување на јавните патишта и Министерство за финансии – Царинска управа на Република Северна Македонија;

49. Знаци со променлива содржина (во понатамошниот текст: ЗПП) се сообраќајни знаци за контрола на сообраќајот на кои може да се прикажат една или повеќе алтернативни пораки, во согласност со прописите за сообраќајни знаци, опрема и сигнализација на патот;

50. Национална стратегија за Интелигентни транспортни системи (ИТС) е стратешки документ за имплементација на ИТС и ги содржи клучните цели, временски планови и активности за унапредување на безбедноста, мобилноста, ефикасноста и одржливоста на патниот и железничкиот транспорт и сообраќај.“

Член 2

По членот 14 се додава нов член 14-а, кој гласи:

„Член 14-а

(1) Националниот центар за управување со сообраќајот (во понатамошниот текст: „НЦУС“) е одговорен за следење, надзор и управување на сообраќајот и мобилноста на државните патишта и обезбедување информации за корисниците на патот во врска со состојбата на патиштата, сообраќајот и патувањата.

(2) НЦУС особено ги врши следните работи:

- собирање, анализа и обработка на податоци за обемот на сообраќај на државните патишта,
- собирање, анализа и обработка на статички и динамички податоци за државните патишта,
- анализирање и планирање на мобилноста и сообраќајот на државните патишта,
- следење и надзор на функционирањето на сообраќајот на државните патишта,
- воведување и управување на систем за управување и водење на сообраќајот на национално ниво,
- следење, надзор и управување на сообраќајот во тунели на државните патишта,
- учествува во одлучување за воведување на итни, времени и/или други потребни мерки за управување и водење на сообраќајот на државните патишта (забрани или пренасочувања на сообраќај, затворање на патни делници, и сл.) во соработка со други надлежни органи како Министерството за внатрешни работи, Министерство за транспорт-Државен инспекторат за транспорт, Дирекцијата за заштита и спасување, Армијата на Република Северна Македонија, општините, Градот Скопје и други надлежни институции согласно закон,
- информирање на јавноста за состојбата, сообраќајот и безбедноста на државните патишта,
- прибирање податоци од други надлежни институции за условите на сообраќајот, за временските прилики, за настанати сообраќајни незгоди на државните патишта, за настанати несреќи и за други податоци поврзани со сообраќајот на државните патишта,
- управување со НПТ,
- водење на постапки и процеси за собирање, обработка, пристап и одржување на податоците и метаподатоците за патиштата, сообраќајот и патувањата во НПТ,
- учество во олеснување на прекугранично усогласување и интероперабилност на решенијата за ИТС и К-ИТС,
- координирање на работите со други центри за управување на сообраќајот кои се во надлежност на општините и Градот Скопје,
- известување на надлежни институции за информации и останати податоци за сообраќај при настанување на сообраќајни незгоди и ризици за настанување на други сообраќајни несреќи на државните патишта,
- учество во меѓународно планирање и управување на сообраќајот и мобилноста на TEN-T патната мрежа и
- координирање на други работи поврзани со управувањето на сообраќајот и мобилноста на државните патишта.

(3) НЦУС е посебна организациона единица во рамките на структурата на Јавното претпријатие.

(4) Во извршувањето на задачите на НЦУС од ставот (2) на овој член, Јавното претпријатие соработува со Министерството за внатрешни работи во врска со обемот и

начинот на собирање податоци и информации и нивно споделување со јавноста, како и за начинот на кој ќе се управува со сообраќајот на државните патишта.

Член 3

Во член 52 во ставот (1) по зборовите „сообраќајна сигнализација“ се додаваат зборовите „вклучително и знаци со променливи пораки (ЗПП).“

Во ставот (2) по зборовите „сообраќајна сигнализација“ се додаваат зборовите „вклучително и знаци со променливи пораки (ЗПП).“

Во ставот (3) по зборовите „сообраќајна сигнализација“ се додаваат зборовите „вклучително и знаци со променливи пораки (ЗПП).“

Во ставот (5) по зборовите „сообраќајна сигнализација“ се додаваат зборовите „вклучително и знаци со променливи пораки (ЗПП).“

Член 4

Во член 54 по ставот 1 се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Информации и податоци поврзани со условите во сообраќајот, времето, состојбата на патиштата и прекините и пренасочувања на сообраќајот, ќе бидат достапни и обезбедени до и од НЦУС.“

Член 5

По член 54-а се додава нова глава, нов наслов и три нови члена 54-б, 54-в и 54-г, кои гласат:

„ VI-Б ИНТЕЛИГЕНТНИ ТРАНСПОРТНИ СИСТЕМИ (ИТС)“

Член 54-б

(1) Планирањето, проектирањето, имплементацијата, одржувањето и развојот на ИТС на територијата на Република Северна Македонија е во согласност со Стратегијата за развој и одржување на државните патишта од член 13 од овој закон, како и согласно одредбите содржани во овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) При имплементирање на ИТС, К-ИТС односно апликациите за ИТС и услуги, Јавното претпријатие, општините односно градот Скопје, правните лица за одржување на јавните патишта како и домашните и странските превозници кои вршат превоз на патници или стока согласно прописите од областа на превоз во патниот сообраќај, правното лице давател на услуги согласно член 64 од овој закон, Министерството за внатрешни работи, Министерството за финансии – Царинска управа на Република Северна Македонија, ги применуваат принципите од ставот (3) на овој член, согласно потребите на сите корисници на ИТС.

(3) Надлежните органи, институции и правните лица од ставот (2) на овој член, како и правните лица кои развиваат, применуваат и имплементираат услуги за ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС, давателите на услуги за ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС и корисниците на ИТС, при изборот и имплементацијата на ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС и услуги, ги применуваат следните принципи соодветно:

- ефективност – решавање на клучни предизвици кои влијаат врз транспортот во Република Северна Македонија, односно намалување на застојот во транспортот, намалување на емисиите на гасови, зголемување на енергетската ефикасност на транспортот, постигнување повисоко ниво на безбедност и заштита на корисниците на ИТС,

вклучително и ранливите групи на корисници во сообраќајот на патиштата (пешаци, велосипедисти и моторциклисти);

- ефикасно трошење – оптимизирање на соодносот на трошоците со резултатите што се мерат преку остварување на целите;
- пропорционалност – обезбедување различни нивоа на квалитет на услугите за ИТС што може да се постигне, и нивна имплементација, имајќи ги предвид локалните, регионалните, националните и европските карактеристики на мрежите, доколку е тоа применливо;
- промовирање континуитет на К-ИТС и ИТС услуги – имајќи ја предвид потребата од услуги за ИТС со земјите-членки на Европската Унија, посебно во транс-европската патна мрежа, и каде што е можно континуитет на услугите треба да се обезбеди на ниво прилагодено на карактеристиките на мрежите што ги поврзуваат земјите, регионите, и градовите со руралните области, соодветно;
- обезбедување интероперабилност – означува дека ИТС и деловните процеси можат да разменуваат податоци и информации со цел ефективно вршење услуги за ИТС;
- промовирање ретроактивна компатибилност – функционирање на ИТС со постојните системи кои служат за истата цел без да се загрози развојот на нови технологии, доколку е тоа применливо;
- почитување на постојната национална инфраструктура и карактеристики на патната мрежа, односно природните разлики помеѓу карактеристиките на патните мрежи, особено обемот на сообраќај и условите на патот поврзани со временските услови;
- промовирање еднаков пристап – да не се попречува пристапот до апликации и услуги за ИТС за ранливите групи корисници во сообраќајот на патиштата (пешаци, велосипедисти и моторциклисти) и да не се дискриминираат во смисла на таквиот пристап;
- промовирање зрелост – врз основа на процена на ризик, да се прикаже издржливоста на иновативните ИТС постигната преку соодветно ниво на техничка софистицираност и оперативна употреба;
- одредување реално време и локација – користење сателитска инфраструктура или било каква друга технологија што овозможува еднакво ниво на точност за апликации и услуги за ИТС кои бараат глобално, непрекинато, точно и прецизно одредување време и локација;
- овозможување интермодалност – координација на различни видови на транспорт во имплементацијата на ИТС и К-ИТС, онаму каде што е соодветно;
- почитување конзистентност – почитување на постојните принципи и стандарди на Европската Унија кои се применливи за ИТС и К-ИТС.

(4) При креирањето, примената и користењето на ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС од страна на надлежните органи, институции и правните лица од ставот (2) на овој член, користењето и обработката на личните податоци мора да биде во согласност со прописите од областа на заштитата на лични податоци како и прописите од областа на електронските комуникации.

Член 54-в

(1) За развој и имплементација на ИТС во Република Северна Македонија, Владата на Република Северна Македонија донесува Национална стратегија за ИТС, за период од десет години.

(2) Националната стратегија за ИТС ја изготвува и предлага Министерството за транспорт.

(3) За спроведување на Националната стратегија за ИТС, Министерството за транспорт изготвува годишни програми со конкретни активности и субјекти за нивна реализација и истите ги предлага до Владата на Република Северна Македонија за нивно донесување.

(4) Доколку се утврди потребата од измена на Националната стратегија за ИТС пред истекот на периодот од десет години, Министерството за транспорт изготвува соодветни измени на Стратегијата и истите ги предлага до Владата на Република Северна Македонија, за нивно донесување, во рамки на периодот од ставот (1) на овој член.

(5) Министерството за транспорт води Регистар на податоци за ИТС и К-ИТС и апликации за ИТС и за правните лица кои развиваат, применуваат и имплементираат услуги за ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС во електронска форма (во понатамошниот текст: Регистарот за ИТС). Податоците од Регистарот за ИТС се јавно достапни.

(6) Министерството за транспорт поднесува извештај до Владата на Република Северна Македонија за имплементација на ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС и остварениот напредок во областа на ИТС, најмалку еднаш на две години.

(7) За потребите на изготвување на извештајот од ставот (6) на овој член, Министерството за транспорт може да побара информации за имплементација на услугите за ИТС и К-ИТС или апликации за ИТС од надлежните органи, институции и правните лица од член 54-б став (2) од овој закон, како и од правните лица кои развиваат, применуваат и имплементираат услуги за ИТС, К-ИТС и апликации за ИТС и давателите на услуги за ИТС и К-ИТС и апликации за ИТС, вклучително и за обемот на корисници на индивидуални апликации и услуги.

(8) Министерството за транспорт соработува со надлежните органи, институциите и правните лица од член 54-б став (2) од овој закон како и со надлежни органи и институции од други земји, за политиките и стандардите за ИТС.

(9) Содржината и начинот на водење на Регистарот за ИТС од ставот (5) на овој член ги пропишува министерот за транспорт.

Член 54-г

(1) За услугите за ИТС, К-ИТС и апликациите за ИТС се применуваат националните ИТС стандарди кои се прифатени и објавени согласно прописите од областа на стандардизацијата, како и ИТС стандардите кои се утврдени и објавени согласно прописите на Европската унија од страна на Европскиот Комитет за стандардизација (CEN), објавени во форма на листа, на интернет страницата на Министерството за транспорт.

(2) За да се обезбеди усогласеност и интероперабилност на ИТС на територијата на Република Северна Македонија со земјите членки на Европската Унија, услугите за ИТС, К-ИТС и апликациите за ИТС мора да ги исполнуваат минималните технички и функционални барања од спецификациите утврдени со ИТС стандардите од ставот (1) на овој член, согласно прописот од ставот (3) на овој член.

(3) Минималните технички и функционални спецификации за услугите за информации за мултимодални патувања, услугите за информации за сообраќај во реално време, информациите за безбедноста на сообраќајот на патиштата кои се бесплатни за корисниците, интероперабилноста за е-Повик, услугите за информации за безбедни и сигурни паркинзи за товарни возила, поставувањето и примената на К-ИТС од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за транспорт.“

Член 6

Подзаконските акти предвидени согласно одредбите од овој закон ќе се донесат најдоцна во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 7

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со членот 1 од Предлогот на закон во член 4 по точката 17 од Законот за јавните патишта, се додаваат нови точки.

Со членот 2 од Предлогот на закон се додава нов член 14-а.

Со членот 3 од Предлогот на закон се менува член 52 од Законот.

Со членот 4 од Предлогот на закон се додава нов став 2 во член 54 од Законот.

Со членот 5 од Предлогот на закон по член 54-а од Законот се додава нова глава „VI-б ИНТЕЛИГЕНТНИ ТРАНСПОРТНИ СИСТЕМИ (ИТС)“ во која се предвидуваат членови 54-б, 54-в и 54-г.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани и претставуваат соодветна правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Ќе се изврши прецизирање на одредбите неопходни за имплементација и почеток на употреба на интелигентни транспортни системи во Република Северна Македонија.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИ ОД
ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ ПАТИШТА ШТО СЕ ДОПОЛНУВААТ

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Пат“ е сообраќаен објект на кој се врши сообраќај;
2. „Јавен пат“ е пат кој е определен како јавен пат и може да биде државен или општински;
3. „Државен пат“ е јавен пат категоризиран како автопат, експресен пат, магистрален и регионален пат од прва и втора категорија;
4. „Автопат“ е јавен пат специјално проектиран и изграден за сообраќај на моторни возила , означен со пропишан сообраќаен знак, со физички раздвоени коловози по насоки, кој има најмалку две сообраќајни ленти и по една лента за принудно застанување во секоја насока, со раскрсници вон ниво, без вкрстување со друг пат, железничка пруга или со пешачка патека, на кој сообраќајот може да се вклучи, односно исклучи само на одредени места и посебно изградени приклучоци на јавните патишта на соодветна коловозна лента на автопат и кој е заштитен од пристап надвор од овие површини и има места за одмор на патници и сервиси за возила;
5. „Експресен пат“ е јавен пат кој е проектиран и изграден за сообраќај на моторни возила, означен со пропишан сообраќаен знак, со два физички раздвоени коловози и две сообраќајни ленти за секоја насока или со еден коловоз и најмалку една сообраќајна лента за едната насока и две сообраќајни ленти за другата насока наизменично на кратки интервали според условите на патот кои може да бидат физички раздвоени, со крстосници вон ниво и без вкрстување со друг пат, железничка пруга или со пешачка односно велосипедска патека, на кој сообраќајот може да се вклучи, односно исклучи само на одредени места и посебно изградени приклучоци на експресниот пат преку ленти за забрзување и забавување, кој е заштитен од пристап надвор од овие површини и на кој има проширувања за принудно застанување и места за одмор на патници;
6. „Меѓународен пат“ е јавен пат кој со меѓународен договор или спогодба што ги ратификувала Република Северна Македонија е распореден во мрежата на меѓународни патишта;
7. „Магистрален пат“ е јавен пат кој поврзува поважни региони на државата и кој се надоврзува на соодветните патишта на соседните држави;
8. „Регионален пат од прва категорија“ е јавен пат кој поврзува подрачја на две или повеќе општини во државата и е од посебно значење за државата;
9. „Регионален пат од втора категорија“ е јавен пат со функција на општински пат, а кој поради значењето за државата е категоризиран како државен пат;
10. „Општински пат“ е јавен пат кој поврзува населени места на општината и е од значење за сообраќајот во општината;
11. „Земјен пат“ е пат без изградена коловозна конструкција;

12. „Макадамски пат“ е пат со изградена коловозна конструкција без асфалтирана или бетонирана засторна површина;
13. „Коловоз“ е дел од површината на патот наменет првенствено за сообраќај на моторни возила, кој е составен од една или повеќе сообраќајни ленти;
14. „Труп на пат“ е конструктивен елемент што го сочинуваат горниот и долниот строј на патот, вклучувајќи го и земјиштето на кое е изграден;
15. „Патен појас“ е просторот од двете страни на трупот на патот кој се протега најмалку еден метар сметано од крајниот раб на напречниот пресек на патот;
16. „Воздушен простор“ е заштитен простор од минимум седум метри над највисоката точка на коловозот или на патниот објект, а кој се протега над целата воздушна заштитена зона;
17. „Заштитен појас“ е земјен појас од двете страни на патниот појас во кој не можат да се градат објекти, освен објекти кои се во функција на патот;
- 17-а. „Објекти во функција на патот“ се објекти кои служат за потребите на возилата и патниците учесници во сообраќајот;
18. „Непречен пресек на пат“ е нормален пресек на подолжната оска на патот во кој се вклучени коловозот, банкени, разделен појас, косини, риголи, одводни канали, патна опрема и објекти за заштита на животната средина;
19. „Крстосница“ е површина на која се вкрстосуваат или соединуваат два или повеќе јавни патишта;
20. „Улица“ е сообраќајница во населено место наменета за сообраќај на возила која може да биде сочинета од коловоз, тротоари, велосипедски патеки и разделни острови;
21. „Јавно паркиралиште“ е посебно уреден и обележан простор наменет за паркирање на определен вид возила. Јавните паркиралишта можат да бидат надвор од површините опфатени со патиштата и улиците или на самите патишта и улици;
22. „Магистрална улица“ е сообраќајница во населено место која поминува низ поголемиот дел од населеното место и се поврзува со магистрален или регионален пат;
23. „Собирна улица“ е сообраќајница во населено место која го собира сообраќајот од сервисни, станбени и локални улици и се поврзува со магистрална улица или општински пат;
24. „Сервисна улица“ е сообраќајница во населено место која ги поврзува собирните улици со станбените и локалните улици;
25. „Станбена улица“ е сообраќајница во населено место која ги поврзува станбените и деловните објекти со собирната и сервисната улица;
26. „Патарина“ е наплата на одреден надоместок за возило кое поминува растојание меѓу две точки на патната инфраструктура во зависност од поминатото растојание и видот на возилото;

27. „Надоместок за употреба на пат (патна такса)“ е наплата на одреден износ кој на соодветно возило му дава право за одреден период да ја користи патната инфраструктура;

28. „Објекти на јавен пат“ се мостови, подвозници, надвозници, пропусти, тунели, галерии, потпорни конструкции, подземни и надземни премини, објекти за наплата на патарина и слично и

29. „Пристапен пат“ е дел од јавниот пат со кој јавниот пат се надоврзува до објектите на тој пат.

30. ТЕМ патишта се државни патишта распоредени во мрежата на меѓународни патишта и кои се надоврзуваат на соодветни патишта на соседните држави.

31. Ревизија на безбедноста на ТЕМ патиштата е независна, детална, систематска и техничка проверка на безбедноста која се однесува на проектираните карактеристики на проектот на јавен пат и ги опфаќа сите фази од планирање до пуштање во употреба на јавен пат за сообраќај.

32. Проверките за безбедност на патиштата се дел од проектниот процес на инфраструктурниот проект во фазата на нацрт проект, детален проект, претходно пуштање во работа и почетна функционалност.

33. Оцената на влијанието на безбедноста на сообраќајот на патиштата е задолжителна анализа со која се врши споредување на постоечката состојба на јавниот пат и влијанието на новоизградениот јавен пат, како и реконструкција на постоечкиот јавен пат и влијанието од реконструкцијата на нивото на безбедност на патната мрежа.

Член 14

(1) За вршење на работите од јавен интерес од членот 5 од овој закон и за управување со државните патишта Владата на Република Северна Македонија основа Јавно претпријатие.

(2) За извршување на работите од јавен интерес од ставот (1) на овој член Владата на Република Северна Македонија донесува петгодишна програма на предлог на Јавното претпријатие со која се определува развојот и одржувањето на државните патишта која е во согласност со стратегијата од членот 13 став (1) од овој закон.

(3) Целите и задачите од петгодишната програма се спроведуваат со годишна програма за изградба, реконструкција, рехабилитацијата, одржување и заштита на државните патишта донесена од Јавното претпријатие од ставот (1) на овој член (во натамошниот текст: Јавното претпријатие).

(4) Работите на изградбата, реконструкцијата, рехабилитацијата, одржувањето и заштитата на општинските патишта ги вршат општините, односно градот Скопје.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, во случај на елементарна непогода и други несреќи, за кои е донесена одлука за постоење на кризна состојба од страна на Владата на Република Северна Македонија, работите за рехабилитација и реконструкција на општинските патишта и улици може да ги врши и Јавното претпријатие.

(6) За утврдување на општинските патишта и улици од ставот (5) на овој член, Владата на Република Северна Македонија донесува одлука.

Член 52

(1) Јавните патишта се опремуваат со сообраќајни знаци и сообраќајна сигнализација и заштитна опрема, зависно од сообраќајно-техничките услови на патот.

(2) Организирањето на поставување, заменување или отстранување на сообраќајните знаци, сообраќајната сигнализација и заштитната опрема на државните патишта ги врши Јавното претпријатие.

(3) Сообраќајните знаци, сообраќајната сигнализација и заштитната опрема на општинските патишта ги поставува, заменува или отстранува и уредно ги одржува општината, односно градот Скопје.

(4) Поставувањето, заменувањето и отстранувањето на сообраќајните знаци и заштитната опрема на јавните патишта се врши врз основа на техничка документација.

(5) Техничката документација во врска со сообраќајните знаци и сообраќајната сигнализација на јавните патишта ја одобрува Министерството за внатрешни работи.

Член 54

За состојбата и проодноста, како и за прекините на сообраќајот поради вонредни настани на државните патишта, Јавното претпријатие, а за општинските патишта општината, односно градот Скопје се должни преку средствата за јавно информирање и на друг погоден начин навремено да ги известат корисниците на патиштата, како и да водат евиденција за истите.

VI-A РЕЖИМ НА СООБРАЌАЈ НА ЈАВНИТЕ ПАТИШТА

Постапка за издавање на решение за траен режим на сообраќај на државните патишта и постапка за издавање на одобрение за временна измена на режимот на сообраќај на државните патишта.

Член 54-а

(1) Постапката за издавање на решение за траен режим на сообраќај и постапката за издавање на одобрение за временен режим на сообраќај се водат согласно со одредбите на Законот за општата управна постапка.

(2) За добивање на решение за траен режим на сообраќај и постапката за издавање на одобрение за временен режим на сообраќај се поднесува барање во електронска форма до Министерството за транспорт со следнава документација:

- сообраќаен проект (изготвен од лиценциран субјект-проектант) за добивање на решение за траен режим на сообраќај и за добивање на одобрение за временен режим на сообраќај и/или

- извод од важечка државна урбанистичка планска документација или урбанистички план вон населено место со конкретна намена на локацијата за која се бара утврдување на режим на сообраќај при приклучување на придружно услужни објекти на државни патишта и приклучување на друг тип на објекти кои може да се приклучат на државни патишта или договор за експлоатација при приклучок на концесионно поле со графички приказ на концесионното поле во соодветен размер и/или

- договор за изведување работи на пат од надлежна институција – Јавно претпријатие за државни патишта или договор за изведување на работи за приклучување на придружно услужни објекти на државни патишта и приклучување на друг тип на објекти кои може да се приклучат на државните патишта.

(3) Министерството за транспорт е должно во рок од пет работни дена од приемот на барањето да ја разгледа доставената документација и да утврди дали барањето е комплетно, дали доставената документација има недостатоци, дали сообраќајниот проект е изработен во согласност со Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата.

(4) По спроведувањето на дејствијата од ставот (3) на овој член, доколку се утврди дека доставената документација е комплетна, Министерството за транспорт е должно да постапи согласно со ставот (6) на овој член, а во спротивно е должно да донесе заклучок за прекинување на постапката со кој ќе го задолжи барателот да ги отстрани констатираните недостатоци и да го дополни барањето во рок од осум дена од денот на приемот на заклучокот.

(5) Доколку барателот не ги отстрани констатираните недостатоци и не го дополни барањето во рокот од ставот (4) на овој член, надлежниот орган е должен да донесе решение за одбивање на барањето, а доколку барателот ги отстрани констатираните недостатоци, го дополни барањето во рокот од ставот (4) на овој член, надлежниот орган е должен да постапи согласно со ставот (6) на овој член.

(6) Доколку доставената или дополнетата документација е комплетна и се исполнети условите од ставот (4) на овој член, за добивање на согласност, Министерството за транспорт е должно во рок од три дена од комплетирањето на документација во електронска форма да го достави барањето со целокупната документација до Министерството за внатрешни работи и до Јавното претпријатие за државни патишта во постапката за издавање на решение за траен режим на сообраќај односно само до Министерството за внатрешни работи во постапката за издавање на одобрение за временна измена на режимот на сообраќај.

(7) По добивањето на барањето за добивање на согласност од став (6) на овој член, субјектите од став (6) на овој член се должни во рок од осум дена во електронска форма да одговорат дали ја даваат бараната согласност. Доколку во наведениот рок субјектите од став (6) на овој член не дадат одговор по однос на барањето за добивање согласност од став (6) на овој член, ќе се смета дека даде согласност.

(8) Решението за траен режим на сообраќај односно одобрението за временна измена на режимот на сообраќај се издаваат во рок од пет работни дена од добивањето на согласностите од субјектите од став (6) на овој член.

(9) Формата и содржината на барањето за издавање на решение за траен режим на сообраќај и на барањето за издавање на одобрение за временна измена на режимот на сообраќај ги пропишува министерот за транспорт.

(10) Постапката за добивање на решение за траен режим на сообраќај и за добивање на одобрение за временна измена на режимот на сообраќај се спроведува во електронска форма, преку информациски систем е-режим на сообраќај воспоставен од Министерството за транспорт.

(11) Корисници на информацискиот систем е-режим на сообраќај се Министерството за транспорт, Министерството за внатрешни работи и Јавното претпријатие за државни патишта.

(12) Размената на податоци меѓу корисниците на информацискиот систем е-режим на сообраќај се потврдува од страна на корисникот со валиден дигитален сертификат издаден од овластен издавач.

(13) Барателот одговара за веродостојноста на сите документи кои се доставени со барањето во електронска форма преку информацискиот систем е-режим на сообраќај, со оригиналните документи кои се издадени од надлежните субјекти.

(14) Решението за траен режим на сообраќај односно одобрението за временна измена на режимот на сообраќај издадени врз основа на документи доставени во електронска форма преку системот е-режим на сообраќај, кои не се веродостојни со оригиналните документи издадени од надлежните субјекти, се ништовни.

(15) Минималните технички стандарди и услови во поглед на опремата (хардверот), како и функционалноста и начинот на користење на информацискиот систем од ставот (10) на овој член ги пропишува Владата на Република Северна Македонија по предлог на министерот.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ

ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРОПИСОТ СО ЗАКОНОДАВСТВОТО НА ЕВРОПСКАТА
УНИЈА СО КОРЕСПОНДЕНТНА ТАБЕЛА

1. Правен пропис
1.1. Назив на прописот <i>Предлог на Закон за дополнување на Законот за јавните патишта(*)</i> <i>Draft law supplementing the Law on Public Roads (*)</i>
1.2. Предлагач <i>Министерство за транспорт</i>
1.3. ЕПП Број <i>2020.0200.8112</i>
1.4. Број и назив на поглавјето од правото на ЕУ согласно Националната програма за усвојување на правото на ЕУ <i>14 – транспортна политика</i>

2. Усогласеност на предлогот на прописот со одредбите на Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Северна Македонија и Европските заедници и нивните земји членки
2.1. Одредба од Спогодбата која се однесува на нормативната содржина на прописот <i>Член 38 (Сообразност)</i>
2.2. Дали правниот пропис е во согласност со одредбите од Спогодбата ☒ Да ☐ Не
2.3. Причини за неисполнување, односно делумно исполнување на обврските кои произлегуваат од наведените одредби на Спогодбата

3. Усогласеност на предлогот на прописот со изворите на правото на Европската унија	
3.1. Одредби на примарните извори на правото на ЕУ	
3.2. Степен на усогласеност со секундарните извори од правото на ЕУ	
ЕУ пропис -CELEX бр. 32013R0885	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр. 32013R0885	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр. 32017R1926	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр. 32022R0670	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр. 32024R0490	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр. 32023L2661	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
ЕУ пропис -CELEX бр. 02010L0040	☐ потполна усогласеност ☒ делумна усогласеност ☐ неусогласеност
3.3. Причини за делумна усогласеност или неусогласеност со секундарните извори на правото	
Дел од одредбите се однесуваат на земјите членки на ЕУ, а дел ќе се транспонираат со донесување на подзаконски	

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ

3.4. Усогласеност со останати извори на правото на ЕУ	
3.5. Рок во кој е предвидено постигнување на потполна усогласеност на предлогот на прописот со правото на Европската унија Потполна усогласеност ќе се постигне согласно рокот кој ќе се утврди во текот на пристапните преговори.	
3.6. Кореспондентна табела (прилог) Да	
4. Превод на изворите на правото на Европската унија и правниот пропис	
4.1. Дали горенаведените извори на правото на ЕУ се преведени на македонски јазик и ако се преведени, наведете го изворот на преводот. ☒ ДА Верзија МК ☐ НЕ Извор: Министерство за европски прашања	
4.2. Достапност на преводот на изворите на правото на ЕУ Да, www.mtp.gov.mk	
4.3. Дали предлог прописот е преведен на англиски јазик? ☐ ДА ☒ НЕ	
4.4. Достапност на преводот на предлог прописот	
5. Стручна помош и мислење (Европска комисија, КАРДС, ИПА, TAIEK, SIGMA, држава членка на ЕУ, Совет на Европа, домашни стручњаци и др.)	
5.1. Учество на техничка помош и консултанти во изработката на предлогот на прописот Експертна помош од држава членка на ЕУ – Република Полска	
5.2. Дадено мислење за усогласеноста на прописот	
Раководител на надлежниот сектор	
Име презиме:	Сашко Едровски
Звање и работно место:	Раководител на сектор за патен сообраќај
Потпис:	
Датум:	
Раководно лице/функционер во органот изработувач на правниот пропис	
Име презиме:	Д-р Стефан Попановски, Државен секретар
Потпис:	
Датум:	
Раководно лице/функционер во органот предлагач на правниот пропис	
Име и презиме:	Александар Николовски, Министер
Потпис:	
Датум:	

Влада на Република Северна Македонија

МИСЛЕЊЕ НА СЕКРЕТАРИЈАТОТ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО ЗА ИЗЈАВАТА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ СО КОРЕСПОНДЕНТНА ТАБЕЛА НА ПРОПИСОТ

Предлог на Закон за дополнување на Законот за јавните патишта (*)

ЕПП – 2020.0200.8112

Секретаријатот за законодавство ја разгледа изјавата за усогласеност со кореспондентната табела и го дава следново мислење:

Во однос на точките 2. и 3 од Изјавата, вклучително и Кореспондентната табела, Секретаријатот за законодавство:		Целосно се согласува со Изјавата за усогласеност во однос на точката 2 и 3.2 од Изјавата за усогласеност со кореспондентната табела МК-ЕУ на Предлогот на Закон за дополнување на Законот за јавните патишта(*)	
а) целосно се согласува			
б) делумно се согласува и ги дава следниве забелешки:			
в) цени дека несоодветно го одразува степенот на усогласеност на прописот со законодавството на ЕУ од следниве причини:			
Мислењето го подготви:			
Име презиме:	Даница Медаровска Божинска	Секретар на Секретаријатот за законодавство Име и презиме:	д-р Оливера Нечовска
Звање и работно место:	Раководител на Сектор	Звање и работно место:	Секретар
Потпис:		Потпис:	
Датум:	20.11.2025	Датум:	20.11.2025